

IV

(Zawiadomienia)

ZAWIADOMIENIA INSTYTUCJI I ORGANÓW UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Konkluzje Rady w sprawie określenia wizji europejskiej przestrzeni badawczej w roku 2020

(2009/C 25/01)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

1. PRZYWOŁUJE:

- swoją rezolucję z 15 czerwca 2000 r. ustanawiającą europejską przestrzeń badawczą (EPB) ⁽¹⁾ w następstwie konkluzji prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej, które odbyło się 23 i 24 marca 2000 r. w Lizbonie; Unia Europejska przyjęła wówczas strategię lizbońską, zgodnie z którą gospodarka unijna oparta na wiedzy ma stać się najbardziej konkurencyjna i dynamiczna na świecie;
- konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej, które odbyło się 22 i 23 marca 2005 r.; przewidziano wtedy odnowienie strategii lizbońskiej, kładąc szczególny nacisk na wiedzę, innowacje i optymalne wykorzystanie kapitału ludzkiego;
- zieloną księgę zatytułowaną „Europejska przestrzeń badawcza: nowe perspektywy” przyjętą przez Komisję 4 kwietnia 2007 r., w której zaproponowano kilka celów priorytetowych, dążąc do zwiększenia roli i rozszerzenia europejskiej przestrzeni badawczej, tak by w pełni przyczyniała się ona do realizacji odnowionej strategii lizbońskiej;
- konkluzje z posiedzenia Rady Europejskiej, które odbyło się 13 i 14 marca 2008 r.; wezwano w nich do wprowadzenia „piątej swobody”, by usunąć przeszkody w swobodnym przepływie wiedzy;
- swoje konkluzje w sprawie przyszłości nauki i techniki w Europie z 23 listopada 2007 r., w których zaapelowano, by w większym stopniu finansować badania naukowe ze środków publicznych i prywatnych oraz by zwiększyć kadre zaangażowaną w badania;
- swoje konkluzje z 30 maja 2008 r. zatytułowane „Zapoczątkowanie procesu lublańskiego — ku pełnemu urzeczywistnieniu europejskiej przestrzeni badawczej”; celem procesu jest usprawnienie systemu zarządzania europejską przestrzenią badawczą, a w konkluzjach podkreślono w szczególności konieczność opracowania wspólnej długofalowej wizji tej przestrzeni opartej na celach strategii lizbońskiej;
- komunikat Komisji z 26 listopada 2008 r. zatytułowany „Plan rekonwalescencji gospodarki europejskiej dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia”, w którym proponuje się w szczególności środki wspierania gospodarki opartej na wiedzy, m.in. tych MŚP, które w znacznym stopniu opierają się na badaniach i dla których obecny kryzys finansowy stanowi szczególne zagrożenie.

2. ZACHĘCA Wspólnotę i państwa członkowskie do dalszego koordynowania działalności w zakresie badań i rozwoju technologicznego, aby zapewnić wzajemną spójność polityk krajowych i polityki wspólnotowej;
3. POTWIERDZA znaczenie wzmocnienia bazy naukowej i technicznej w całej Europie oraz rozwoju jej konkurencyjności w ramach dążenia do trwałego rozwoju, w tym ochrony środowiska, a także zaspokajania potrzeb obywateli, dzięki ustanowieniu europejskiej przestrzeni badawczej, w której następuje swobodny przepływ badaczy, wiedzy naukowej i technologii;
4. PODKREŚLA, że działania koordynujące oraz współpraca w europejskiej przestrzeni badawczej są dobrowolne i prowadzone w różnych konfiguracjach w duchu bliskiej współpracy między Wspólnotą i państwami członkowskimi przy odpowiednim zaangażowaniu państw uczestniczących w programie ramowym w zakresie badań i rozwoju technologicznego i z należytym uwzględnieniem zasady pomocniczości;

⁽¹⁾ Dz.U. C 205 z 17.7.2000, s. 1.

5. PRZYPOMINA, że obok programu ramowego w zakresie badań i rozwoju technologicznego istnieje na szczęblu europejskim wiele innych ważnych inicjatyw, takich jak EUREKA i COST, które nadal odgrywają zasadniczą rolę w tworzeniu prawdziwego ducha współpracy. Ponadto w Europie istnieją różne instytucje naukowe na najwyższym poziomie, w tym międzyrządowe organizacje i laboratoria naukowe ⁽¹⁾, które przyczyniają się do tego, że europejskie badania są uznawane na całym świecie.
6. PRZYPOMINA, że patent wspólnotowy stanowiłby istotną część systemu praw własności intelektualnej, który jest już stopniowo wprowadzany przez UE, i że Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT) wraz z mającymi powstać w powiązaniu z nim wspólnotami wiedzy i innowacji powinny odegrać kluczową rolę w zbliżeniu działań w zakresie badań, innowacji i edukacji prowadzonych w całej Europie.
7. POTWIERDZA, że europejska przestrzeń badawcza stanowi jeden z najważniejszych elementów strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu i zatrudnienia, i ZAZNACZA, że konieczne jest zapewnienie pełnej operacyjności tej przestrzeni oraz jej całkowitego udziału w tworzeniu trójkąta wiedzy (badania, innowacje i kształcenie); europejska przestrzeń badawcza jest motorem konkurencyjności międzynarodowej i trwałego rozwoju Europy i stanowi podstawę jej aspiracji do osiągnięcia statusu wiodącej gospodarki i społeczeństwa opartych na wiedzy;
8. W tym kontekście UWAŻA, że rosnąca światowa konkurencja w zakresie badań i pojawienie się globalnych wyzwań społecznych zmuszają do przyspieszenia pełnego urzeczywistnienia europejskiej przestrzeni badawczej, także w jej wymiarze zewnętrznym;
9. ZATWIERDZA zamieszczoną w załączniku „wizję europejskiej przestrzeni badawczej w roku 2020”, którą opracowały razem państwa członkowskie i Komisja w ramach pierwszego etapu procesu lublańskiego;
10. ZACHĘCA państwa członkowskie i Komisję do szerokiego rozpowszechniania tej wspólnej wizji wśród zainteresowanych podmiotów i ogółu społeczeństwa, do szybkiego ukie-runkowania polityk i działań na realizację tej wizji, a w konsekwencji — do jej omawiania, aktualizowania i pogłę-biania w ramach procesu lublańskiego;
11. ZWRACA SIĘ do państw członkowskich i Komisji o uwzględnienie tej wizji w refleksjach na temat strategii lizbońskiej po 2010 roku;
12. ZACHĘCA przyszłe prezydencje, aby, opracowując propo-zycje dotyczące zarządzania europejską przestrzenią badaw-czą, wzięły pod uwagę tę wizję i jej potencjalną ewolucję oraz PODKREŚLA potrzebę wykorzystania w pełni poten-cjału istniejących struktur koordynacyjnych, takich jak CREST, we wszelkich działaniach związanych z inicjaty-wami powstałymi w europejskiej przestrzeni badawczej;
13. ZACHĘCA Komisję, by przed końcem 2009 roku zapro-po-nowała określoną liczbę wskaźników monitorowania i kryteriów oceny służących określeniu postępów w realizacji wizji europejskiej przestrzeni badawczej w roku 2020.

⁽¹⁾ Jak np. Europejska Organizacja Badań Jądrowych (CERN), Europejska Agencja Kosmiczna (ESA), Europejska Organizacja Badań Astronomicznych na Półkuli Południowej (ESO), Europejskie Laboratorium Biologii Molekularnej (EMBL) i inne.

ZAŁĄCZNIK

„WIZJA EUROPEJSKIEJ PRZESTRZENI BADAWCZEJ W ROKU 2020”

Do 2020 roku wszystkie podmioty w ramach całej europejskiej przestrzeni badawczej zaczną w pełni korzystać z „piątej swobody”: swobodnego przepływu naukowców, wiedzy i technologii. Europejska przestrzeń badawcza stwarza atrakcyjne warunki oraz umożliwia skuteczne i wydajne zarządzanie w odniesieniu do prowadzenia badań i inwestowania w sektory w dużym stopniu korzystające z osiągnięć badawczo-rozwojowych w Europie. Wnosi ona znaczną wartość dodaną dzięki wspieraniu zdrowej, ogólnoeuropejskiej konkurencji w dziedzinie badań naukowych, przy jednoczesnym zapewnieniu właściwego poziomu współpracy i koordynacji. Reaguje na potrzeby i ambicje obywateli oraz skutecznie przyczynia się do trwałego rozwoju i trwałej konkurencji Europy.

Europejska przestrzeń badawcza (epb) jest silnie zakorzeniona w społeczeństwie i reaguje na jego potrzeby i ambicje, dążąc do zapewnienia trwałego rozwoju

Wspierana ze środków publicznych europejska baza naukowa i techniczna odgrywa kluczową rolę w reagowaniu na potrzeby obywateli i sektora biznesu za pomocą nowatorskich badań światowej klasy.

Rozwiązywaniu najważniejszych problemów sprzyjają znaczne inwestycje publiczne i prywatne w sektor badań oraz partnerstwa strategiczne z udziałem Wspólnoty, państw członkowskich i państw stowarzyszonych — w różnej konfiguracji, w oparciu o wspólne perspektywy.

Badania pomagają także w wypracowywaniu polityk krajowych i unijnych oraz zapewniają podmiotom podejmującym decyzje dostępne, różnorodne i aktualne dane naukowe.

Europejska przestrzeń badawcza opiera się na wzajemnym zaufaniu i ciągłym dialogu między społeczeństwem a środowiskiem naukowo-technicznym. W pełni szanuje się swobodę badań. Podczas prowadzenia badań w ramach europejskiej przestrzeni badawczej respektuje się zasady etyczne UE i wspiera jej demokratyczne wartości, a także szanuje się odrębność kultury i tożsamość poszczególnych państw członkowskich.

Europejska przestrzeń badawcza pozwala Europie prezentować spójne stanowisko na forach międzynarodowych i w kontaktach z najważniejszymi partnerami międzynarodowymi. Organy publiczne wszystkich szczebli wspólnie propagują spójność swoich działań w ramach współpracy badawczo-rozwojowej i rozwijają wspólne inicjatywy, dzięki którym Europa przoduje w reagowaniu na globalne wyzwania i w realizowaniu celów trwałego rozwoju.

Europejska przestrzeń badawcza definiuje europejską drogę do doskonałości w dziedzinie badań i stanowi główną siłę napędową europejskiej konkurencyjności w zglobalizowanym świecie modernizacja systemów badań, edukacji i innowacji to procesy wzajemnie się wspierające

Na wszystkich szczeblach, od pojedynczych naukowców, organizacji finansujących, uniwersytetów i instytucji badawczych po małe i średnie przedsiębiorstwa i przedsiębiorstwa międzynarodowe, propaguje się silne interakcje w trójkącie wiedzy (edukacja, badania i innowacje); interakcjom tym sprzyjają stosowne mechanizmy działające na poziomie europejskim.

Organy publiczne wszystkich szczebli, przy odpowiednim zaangażowaniu zainteresowanych podmiotów, wspólnie opracowują polityki i programy badawcze, edukacyjne i innowacyjne, jeżeli jest to niezbędne do zoptymalizowania ich skuteczności, wydajności i wartości dla społeczeństwa i gospodarki.

Podaż kapitału ludzkiego w sektorze nauki i techniki odpowiada popytowi ze strony publicznych i prywatnych podmiotów prowadzących badania, a europejska przestrzeń badawcza przyczynia się do rozwoju właściwych struktur szkoleniowych i zrównoważonego obiegu talentów naukowych, a także struktur umożliwiających godzenie życia zawodowego z życiem prywatnym.

Europejska przestrzeń badawcza przyczynia się do rozwoju europejskiej konkurencyjności ...

Sektor biznesu jest dopingowany do innowacyjności i inwestowania w Europie, zwłaszcza w badania i rozwój. Firmy działające w europejskiej przestrzeni badawczej korzystają z jednolitego rynku innowacyjnych dóbr i usług i ze znakomitych możliwości eksportu na rosnące światowe rynki. W pełni wykorzystują one możliwości, jakie daje otwarty model innowacyjności, dzięki jednolitemu rynkowi wiedzy, w tym obowiązującemu prawu własności intelektualnej.

W ramach europejskiej przestrzeni badawczej przedsiębiorstwa, w tym nowe, innowacyjne firmy oraz małe i średnie przedsiębiorstwa z łatwością mogą włączać się w partnerstwa badawcze z europejskimi publicznymi instytucjami naukowymi; przedsiębiorstwa te korzystają z atrakcyjnych warunków ramowych — opartych na uprzednio ustanowionych normach i na skoordynowanych zamówieniach publicznych — zwiększających ich dostęp do szybko rozwijających się europejskich rynków innowacyjnych pomysłów, towarów i usług.

... i zapewnia skoordynowane wsparcie badaczom i instytucjom badawczym, które prowadzą badania najwyższej klasy

Organy publiczne w całej europejskiej przestrzeni badawczej przyczyniają się do światowej klasy wybitnych osiągnięć naukowo-technicznych w Europie, dbając o współpracę i koordynację,

jeżeli wyraźnie wnoszą one wartość dodaną. W tym celu w prosty i spójny sposób rozwijane są krajowe i regionalne systemy badawcze, cele polityczne oraz mechanizmy i programy wsparcia i upowszechniania, które są podstawowymi elementami europejskiej przestrzeni badawczej.

Znaczną część publicznych środków na badania przyznaje się w drodze otwartych konkursów obejmujących całą europejską przestrzeń badawczą i uwzględniających jakość i wagę badań, a to stopniowo prowadzi do niezbędnej specjalizacji i tworzenia optymalnej wielkości struktur naukowych na najwyższym poziomie oraz do zwiększenia skuteczności finansowania badań.

W przypadku finansowania publicznego pozostawia się szeroki margines na oddolną kreatywność i na znacznie zróżnicowane formy reakcji na wyzwania. Oznacza to m.in. w pełni otwarte, nieukierunkowane badania — wspierane przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych oraz krajowe organizacje finansujące — o których przeprowadzenie mogą się ubiegać indywidualni naukowcy lub zespoły w swoich krajach lub poza ich granicami w obrębie UE.

Jednocześnie w całej UE propaguje się tworzenie zdolności naukowo-technicznych

W pełni wykorzystując swój potencjał badawczy, wszystkie państwa i regiony europejskie wykorzystują swoje mocne strony, a jednocześnie zachowują lub starają się uzyskać dostęp do dodatkowej specjalistycznej wiedzy i zdolności naukowo-technicznych w pozostałej części Europy. Aby osiągnąć ten cel należy znacznie wesprzeć politykę spójności i zadbać o odpowiednią koordynację ponadnarodową, co zapewni jak najlepsze wykorzystanie potencjału badawczego w całej Europie.

Stanowiąc część różnorodnej i bogatej struktury instytucji badawczych najwyższej klasy, główna infrastruktura europejskiej przestrzeni badawczej służy upowszechnianiu doskonałości w nauce w warunkach konkurencji światowej i w stosowanych przypadkach jest współfinansowana ze środków UE; jednocześnie szybko rozwija się nowa infrastruktura rozproszona. Infrastruktura ta oferuje równy dostęp do światowej klasy nowoczesnych urządzeń badawczych i demonstratorów technologii.

Europejska przestrzeń badawcza zapewnia otwartą na świat, sprawnie działającą przestrzeń wolności oraz możliwości w zakresie dialogu, wymiany i interakcji

Europejska przestrzeń badawcza pozwala na nieograniczony przepływ wiedzy bez względu na granice krajowe. We współpracy z państwami trzecimi organy publiczne wszystkich szczebli wspólnie stosują koncepcję otwarcia na zewnątrz, opartą na wspólnych korzyściach oraz na właściwej ochronie własności intelektualnej i na właściwym zarządzaniu nią. Europejska przestrzeń badawcza stanowi jeden z podstawowych elementów wszystkich najważniejszych globalnych sieci producentów, dystrybutorów i użytkowników wiedzy naukowej i technicznej.

Wspólne ramy, wskazówki, a w razie potrzeby — przepisy prawne pomagają powstawać i funkcjonować rynkom i sieciom ponadnarodowym, w których podmioty działające w europejskiej przestrzeni badawczej mogą skutecznie i wydajnie ze sobą współpracować.

Instytucje badawcze działające w europejskiej przestrzeni badawczej dysponują autonomią strategiczną, finansową i zarządczą, która pozwala im angażować się w trwałe partnerstwa i porozumienia w Europie i poza jej granicami oraz skutecznie współpracować z przedsiębiorcami i innymi podmiotami. Współpracę tę ułatwia otwarty rynek badań prowadzonych na zlecenie i odpowiednie wskazówki dotyczące zarządzania własnością intelektualną.

W europejskiej przestrzeni badawczej zainteresowane podmioty dysponują dostępem do wiedzy, mogą zarządzać nią i się nią dzielić (w tym dzięki otwartemu dostępowi) stosując wysokiej klasy interoperacyjne systemy informacyjne.

Europejskie instytucje badawcze oferują atrakcyjne warunki pracy badaczom z całego świata — zarówno kobietom, jak i mężczyznom — w ramach jednolitego rynku pracy, który umożliwia mobilność między krajami i sektorami, ograniczając do minimum przeszkody natury finansowej i administracyjnej.